

Bulletin č. 2 Asociace pro domácí vzdělávání

Proč učit doma?

To je jedna z prvních otázek, se kterou se doma vzdělávající rodiče setkávají, když se svým rozhodnutím seznamují příbuzné a přátele. Proč učit doma, když je daleko jednodušší posílat dítě do školy?

Důvodů je mnoho (průběžná zpráva Výzkumného ústavu pedagogického jich uvádí víc než třicet) a jsou poměrně rozmanité, i když podle psychologa pražské pedagogicko-psychologické poradny dr. Václava Mertina můžeme identifikovat dvě hlavní skupiny doma vzdělávaných dětí. Část rodičů začíná doma učit, protože se domnívají, že tento způsob výuky je pro jejich děti nejvhodnější. Rodiče z druhé skupiny doma učí, protože jejich děti mají nějaký problém, který škola nedokáže vyřešit.

K nejčastěji uváděným důvodům první skupiny rodičů patří využití vhodnějších forem a metod výuky než ve škole, individuální přístup k dítěti, rozvoj individuálních schopností a nadání, větší efektivita výuky, výchova k hodnotám, které ctí rodina, snaha vzbudit zájem dítěte o učení, příprava na střední školu. Rodiče z druhé skupiny nejčastěji uvádějí nevyhovující zdravotní stav nebo zdravotní omezení dítěte, neschopnost dítěte přizpůsobit se školnímu režimu a možnost zajištění výuky pro děti se specifickými poruchami učení.

Ministerstvo školství se před dvěma roky pokusilo omezit vstup rodin do domácího vzdělávání mj. na základě vymezení „oprávněných“ důvodů. Je jistě zajímavé vědět, proč se rodiny rozhodují pro domácí vzdělávání, nicméně posuzovat jejich žádost na základě uvedení nebo neuvedení úředně určeného „oprávněného“ důvodu by bylo víc než nešťastné. Je přece zcela evidentní, že snaha rodičů efektivně dítě vzdělávat, a tím vytvořit dostatečný prostor pro rozvoj jeho individuálních schopností a nadání, není méně pádným důvodem, než specifická porucha učení, se kterou si paní učitelka ve škole neví rady, a proto rodině doporučí individuální vzdělávání.

Domácí vzdělávání by nemělo být pouze jakýmsi odkladěním dětí, jejichž vzdělávání současný školský systém nezvládá. Mělo by se stát jednou z legálních alternativ vzdělávacího systému, kterou si budou moci rodiče zvolit. Pět let pokusného ověření této metody vzdělávání prokázalo, že neexistuje jediný důvod, proč by domácí vzdělávání nemohlo v osvědčeném režimu pokračovat dále.

Ať jsou tedy důvody rodičů jakékoliv, je nevhodné, aby byly kritériem pro zařazení dítěte do domácího vzdělávání. To by mělo být umožněno všem rodinám, které o ně mají zájem a zároveň prokáží, že jsou schopny zabezpečit domácí výuku svých dětí.

Mgr. Jaroslava Simonová
 prezidentka Asociace pro domácí vzdělávání

Pohádka Vlasty Plaňanské (ročník 1993), se kterou v roce 2001 ve své věkové kategorii vyhrála soutěž vyhlášenou časopisem Pastelka v rámci akce *Jičín – Město pohádky*

JAK SE VĚCI HÁDALY

Byl jeden dům, kde byla spousta věcí: láhev, talíř, vidlička, noviny, lampa, židle, bačkory, polštář, peřina, postel a stůl.

Jednou se hádaly, kdo z nich je nejdůležitější.

„Já,“ zacinkala láhev, „ze mě se může člověk napít.“

„Ne, ne, já,“ zarachotila vidlička, „se mnou může člověk napichovat jídlo.“

„Ne, ne, ne a ne, já jsem nejdůležitější,“ zařinčel talíř, „do mě si může člověk nalít třeba polévku.“

„I kdepak, já,“ zadupal stůl. „Na mě si může člověk něco položit.“

„Co si o sobě myslíte, já jsem přece nejdůležitější,“ vrzla židle. „Na mě se totiž může člověk posadit!“

„Ale kdepak, my jsme přece nejdůležitější,“ zašustily noviny, „z nás se člověk dozví nové věci.“

„Ale kdež! Já jsem přece nejdůležitější,“ zablikala lampa. „Se mnou si člověk může posvítit.“

„I co vás vede!“ zaskřípala postel. „Já jsem nejdůležitější, na mě si člověk může lehnout, když je unavený.“

„Chachá, nejdůležitější jsem já,“ zahuhňal polštář, „na mě si člověk může přece položit hlavu.“

„Co je to všechno za nesmysly!“ horce dýchla peřina, „nejdůležitější jsem já, protože mnou se může člověk přikrýt.“

„Co to všichni povídáte?“ zadupaly rozrušeně bačkory, „my jsme nejdůležitější, kdyby nás člověk nenosil, tak by ho zably nohy.“

U domu se otevřely dveře a vstoupil člověk. Věci, které se hádaly, ztichly. Člověk si obul bačkory, vzal talíř, dal do něj jídlo a položil ho na stůl. Sedl si na židli a vidličkou napichoval jídlo. Rozsvítil lampu, napil se z lahve a přečetl si noviny, pak si lehl na postel, položil hlavu na polštář a přikryl se peřinou.

Tak věci poznaly, že jsou všechny pro člověka opravdu důležité.

Seriál: Mýty o domácím vzdělávání

Díl 2: Socializace dětí a deficit kolektivu

Ten, kdo se zajímá o problematiku domácího vzdělávání, narazí na zásadní otázku socializace dětí a deficit kolektivu vrstevníků. Jaká je skutečnost: (1) k socializaci dětí dochází především v plně funkčních rodinách, jejichž funkci není žádné institucionální zařízení z podstaty věci schopno nahradit; (2) základní a tedy i určující sociální návyky získává dítě v prvních šesti letech života – a to zejména od svých rodičů; (3) aby dítě dokázalo správně chápat souvislosti ohledně vztahů, autority, podřízenosti, spolupráce, ale i toleranci k odlišnosti, potřebuje ve skutečnosti kolektiv, který je generačně vícevrstevný; (4) skutečné životní situace se odehrávají v prostředí, které je sociálně i generačně mnohvrstevné a jedině v takovém prostředí se dítě může naučit řešit případné konflikty.

Rodiče vzdělavatelé hovoří o následujících zkušenostech: (1) doma vzdělané děti obvykle vytvářejí více sociálních vztahů s lidmi různých věkových kategorií než jejich vrstevníci, kteří navštěvují školu; (2) doma vzdělané děti obvykle netrpí problémem navazování vztahů – ať už se svými vrstevníky, či dospělými; (3) doma vzdělané děti jsou si obvykle jistější ve svých názorech a dokáží je lépe obhájit; (4) doma vzdělané děti obvykle dokáží dobře zvládat nečekané a stresové situace.

Především však mají doma vzdělané děti mnohem větší možnost plněji rozvinout své obdávání a potenciál a mají více času na to, aby vnitřně dozrály, a byly tak lépe připraveny na život ve společnosti.

Petr Plaňanský

technický redaktor, publicista, otec tří dětí,
z toho dvou doma vzdělaných

*Matouš a Vlasta Plaňanští vrtají dřevěným zařízením otvor do kamenné sekery
(expozice „Od doby kamenné do doby slovanských hradišť“
v Poličském muzeu)*

*Předškolačka Eliška při jednom
z fyzikálních pokusů*

Asociace pro domácí vzdělávání

Asociace pro domácí vzdělávání je dobrovolným sdružením rodičů doma vzdělávaných dětí, kmenových škol a sympatizantů domácího vzdělávání. V současné době sdružuje 250 členů.

ADV usiluje o to, aby domácí vzdělávání bylo jedním z mnoha způsobů, jak lze v naší zemi naplnit právo dětí na vzdělání, a zároveň se stalo standardní a nedílnou součástí českého vzdělávacího systému. Nabízí podporu a informace těm, kdo se pro domácí vzdělávání teprve rozhodují.

Asociace pro domácí vzdělávání se snaží vytvářet platformu pro veřejnou diskusi otevřenou všem zájemcům o domácí vzdělávání – ať už jde o rodiče, ředitele škol, pedagogy, studenty, odborníky, politiky i nejširší veřejnost.

Pokouší se o restauraci tradičních hodnot spojených s rodinou, navrácení důležitosti a postavení ve společnosti, které rodině skutečně náleží – místa základní stavební buňky společnosti, jež je hodna veřejné podpory, úcty a ochrany.

Daniel a Joel Jančaříkovi na pololetním hodnocení s maminkou a ředitelem Bratrské školy B. Bulířem

Asociace pro domácí vzdělávání

Rajská 300/3

170 00 Praha 7

tel.603 588 614, 283 870 423

e-mail: ssimonova@volny.cz

www.domaciskola.cz

Informační bulletin ADV vychází s finanční podporou OSF Praha

Text: Mgr. Jaroslava Simonová, Vlasta Plaňanská, Petr Plaňanský

Ilustrace: Matouš Plaňanský

Foto: Antonín Jančařík, Jitka Plaňanská

Sazba a grafická úprava: HEWER, s.r.o.

Tisk: Rodomax

Bulletin č. 2 Asociace pro domácí vzdělávání

Proč učit doma?

To je jedna z prvních otázek, se kterou se doma vzdělávající rodiče setkávají, když se svým rozhodnutím seznamují příbuzné a přátele. Proč učit doma, když je daleko jednodušší posílat dítě do školy?

Důvodů je mnoho (průběžná zpráva Výzkumného ústavu pedagogického jich uvádí víc než třicet) a jsou poměrně rozmanité, i když podle psychologa pražské pedagogicko-psychologické poradny dr. Václava Mertina můžeme identifikovat dvě hlavní skupiny doma vzdělávaných dětí. Část rodičů začíná doma učit, protože se domnívají, že tento způsob výuky je pro jejich děti nejvhodnější. Rodiče z druhé skupiny doma učí, protože jejich děti mají nějaký problém, který škola nedokáže vyřešit.

K nejčastěji uváděným důvodům první skupiny rodičů patří využití vhodnějších forem a metod výuky než ve škole, individuální přístup k dítěti, rozvoj individuálních schopností a nadání, větší efektivita výuky, výchova k hodnotám, které ctí rodina, snaha vzbudit zájem dítěte o učení, příprava na střední školu. Rodiče z druhé skupiny nejčastěji uvádějí nevyhovující zdravotní stav nebo zdravotní omezení dítěte, neschopnost dítěte přizpůsobit se školnímu režimu a možnost zajištění výuky pro děti se specifickými poruchami učení.

Ministerstvo školství se před dvěma roky pokusilo omezit vstup rodin do domácího vzdělávání mj. na základě vymezení „oprávněných“ důvodů. Je jistě zajímavé vědět, proč se rodiny rozhodují pro domácí vzdělávání, nicméně posuzovat jejich žádost na základě uvedení nebo neuvedení úředně určeného „oprávněného“ důvodu by bylo víc než nešťastné. Je přece zcela evidentní, že snaha rodičů efektivně dítě vzdělávat, a tím vytvořit dostatečný prostor pro rozvoj jeho individuálních schopností a nadání, není méně pádným důvodem, než specifická porucha učení, se kterou si paní učitelka ve škole neví rady, a proto rodině doporučí individuální vzdělávání.

Domácí vzdělávání by nemělo být pouze jakýmsi odkladěním dětí, jejichž vzdělávání současný školský systém nezvládá. Mělo by se stát jednou z legálních alternativ vzdělávacího systému, kterou si budou moci rodiče zvolit. Pět let pokusného ověření této metody vzdělávání prokázalo, že neexistuje jediný důvod, proč by domácí vzdělávání nemohlo v osvědčeném režimu pokračovat dále.

Ať jsou tedy důvody rodičů jakékoliv, je nevhodné, aby byly kritériem pro zařazení dítěte do domácího vzdělávání. To by mělo být umožněno všem rodinám, které o ně mají zájem a zároveň prokáží, že jsou schopny zabezpečit domácí výuku svých dětí.

Mgr. Jaroslava Simonová
 prezidentka Asociace pro domácí vzdělávání